

Factors Affecting Decision to Comply with Good Agricultural Practices of Farmers in Samko District, Ang Thong Province

Supranee Meesanga*, Nirun Yingyuad and Chutathip Thawornratana

Department of Human and Community Resource Development,
Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University,
Kamphaeng Saen Campus, Nakhon Pathom 73140, Thailand

*Corresponding author's e-mail: narak_oa@hotmail.com

Received: September 22, 2019

Revised: November 30, 2019

Accepted: December 31, 2019

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดี และเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

สุปราณี มีสง่า*, นิรันดร์ ยิ่งยวด และ จุฑาทิพย์ ถาวรรัตน์

ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน 73140

อีเมลล์ : narak_oa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกร จำนวน 344 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า การตัดสินใจในการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ทศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 3) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 4) ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก และ 5) การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยร่วมกันอธิบายการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้ร้อยละ 25.50 และสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์การ

ตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมในรูปคะแนนดิบ $Y = 40.307 + 1.664X_{12} + 0.869X_{11} + 2.422X_{10} - 5.955X_6 + 3.204X_4$ และสมการพยากรณ์ในรูปมาตรฐาน $Z_y = 0.269Y_{x12} + 0.229Y_{x11} + 0.211Y_{x10} - 0.124Y_{x6} + 0.112Y_{x4}$

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, การปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

Factors Affecting Decision to Comply with Good Agricultural Practices of Farmers in Samko District, Ang Thong Province

Supranee Meesanga*, Nirun Yingyuad and Chutathip Thawornratana

Department of Human and Community Resource Development,
Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University,
Kamphaeng Saen Campus, Nakhon Pathom 73140, Thailand

*Corresponding author's e-mail: narak_oa@hotmail.com

Abstract

This research aimed to study; 1) the decision level to comply with good agricultural practices of farmers, and 2) the factors affecting decision to comply with good agricultural practices of farmers. The sample was 344 famers in Samko District, Ang Thong Province, selected by cluster random sampling. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed using 1) descriptive statics: percentage, mean, standard deviation and 2) inferential statistics: stepwise multiple regression.

The results of this research showed that: 1) the decision level of farmers related to good agricultural practices was moderate, and 2) the factors affecting decision of farmers related to good agricultural practices were: attitude, receiving information, knowledge, production cost, and training. The 5 factors could predict the decision related to good

agricultural practices with 25.50% accuracy. The prediction equation in raw score: $Y = 40.307 + 1.664X_{12} + 0.869X_{11} + 2.422X_{10} - 5.955X_6 + 3.204X_4$ and the prediction equation in standard score: $Z_y = 0.269Y_{x12} + 0.229Y_{x11} + 0.211Y_{x10} - 0.124Y_{x6} + 0.112Y_{x4}$

Keywords: Decision, Good agricultural practices

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และสามารถผลิตพืชอาหารเพื่อใช้บริโภคได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ด้วยรูปแบบการผลิตเพื่อยังชีพและจำหน่ายในชุมชน รวมทั้งผลิตเพื่อการส่งออก แต่ยังไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้มีการนำเข้าและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาเพื่อใช้ในการผลิตมากขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่ผู้ผลิตใช้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น เกิดสารเคมีตกค้างในผลิต ดินเสื่อมสภาพ และที่สำคัญส่งผลต่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภคและทำลายสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบที่เกิดขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการเกษตรทางเลือกเพื่อสนับสนุนการทำการเกษตรแบบยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรรมภายใต้การปฏิบัติทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เป็นต้น (Siriwiriyasomboon, 2009) ซึ่งเป็นกระแสการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการผลิตที่ลดการใช้สารเคมีและคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

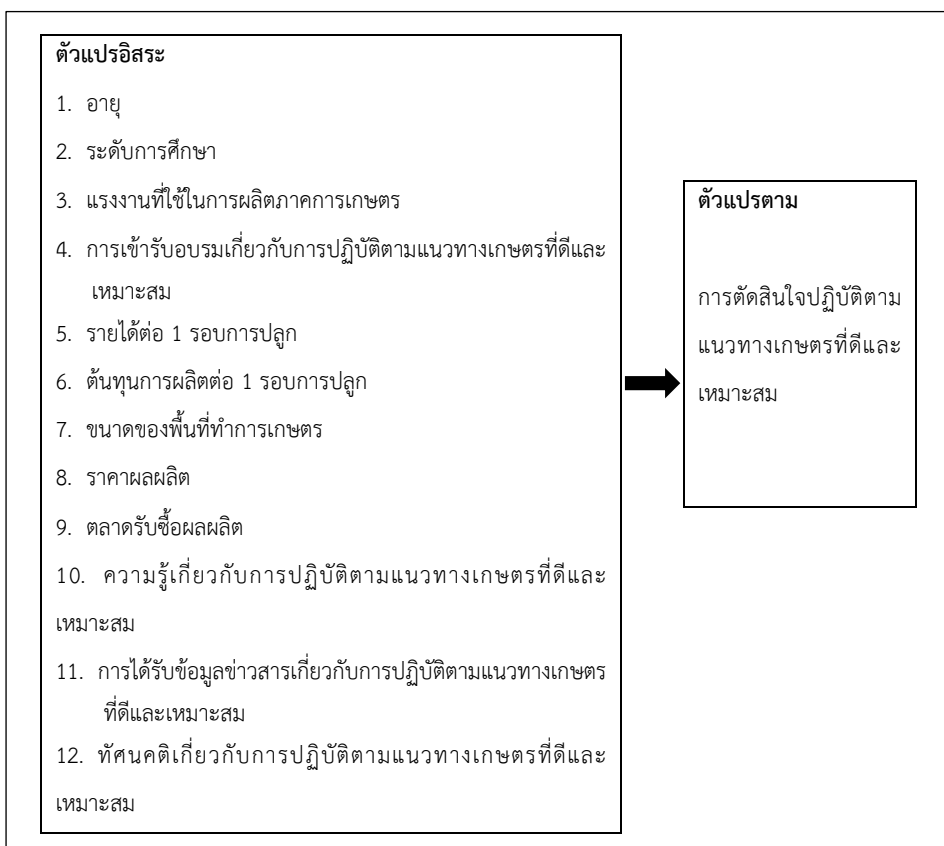
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้วางกรอบส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทิศทางการผลิตจึงมุ่งเน้นสู่การผลิตพืชที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้เกษตรกรหลายรายจึงหันมาใช้วิธีการทำเกษตรแนวใหม่ที่เรียกว่า การทำเกษตรกรรมภายใต้การปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่เป็นที่ต้องการของตลาด การประยุกต์ใช้ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการใช้ปัจจัยการผลิตภายนอกและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ซึ่งวิธีการทำเกษตรแนวนี้จะไม่เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค (Department of Agriculture, 2010) ดังนั้นจึงมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น เข้ามาส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมทุกระดับพื้นที่

การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูง คำนวณการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการนี้ได้รับการกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) (Jinda, 2015). ส่วนกรมวิชาการเกษตร ได้กล่าวถึงความหมายของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ว่าเป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูง คำนวณการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม (Department of Agriculture, 2010) ดังนั้น การปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จึงเป็นการผลิตในทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสภาพแวดล้อมมีความปลอดภัย

จังหวัดอ่างทอง เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากเป็นเมืองอยู่ชานน้ำที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก สำนักงานเกษตรจังหวัดจึงได้นำหลักการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมมาส่งเสริมให้กับเกษตรกรทุกอำเภอโดยมีการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมให้กับเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่ ทำนา ปลูกพืชผักสวนครัวและปลูกไม้ผล และที่สำคัญเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงในอำเภอสามโก้ ได้นำหลักการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมมาใช้ในการปลูกมะม่วงเพื่อจำหน่ายและส่งออกมากที่สุดของจังหวัด ซึ่งการผลิตมะม่วงตามหลักการดังกล่าวทำให้สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงกว่ามะม่วงทั่วไป ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลถึงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี

ในขณะที่เกษตรกรส่วนหนึ่งปลูกพืชตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม แต่ยังมีเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ปลูกพืชตามแนวทางดังกล่าว โดยเกษตรกรที่มีการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมเป็นผลมาจากเกษตรกรได้เลือกทางเลือกที่ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าดี และนำไปปฏิบัติเพื่อผลิตพืชให้ได้สินค้าปลอดภัย แต่มีเกษตรกรบางส่วนได้เลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่าดี แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติในการผลิตพืชของตนเอง (Tosame, 2017) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาระดับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง โดยผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลให้สำนักงานเกษตรอำเภอสามโก้ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชให้มีความปลอดภัยและมีคุณภาพ โดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรต้นที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง โดยการจัดทำตารางวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ทั้งหมด 12 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรและทำเกษตรกรรมด้านการผลิตพืชเป็นหลักในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง ทั้งหมดจำนวน 2,442 คน โดยเป็นทั้งเกษตรกรที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรและทำเกษตรกรรมด้านการผลิตพืชเป็นหลักในอำเภอสามโก้ จำนวน 344 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จากนั้นทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามประชากรแต่ละตำบล ได้กลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรตำบลสามโก้ จำนวน 76

คน ตำบลมงคลธรรมนิมิต จำนวน 68 คน ตำบลราษฎร์พัฒนา จำนวน 45 คน ตำบล
 หนองหม่น จำนวน 85 คน และตำบลโพธิ์ม่วงพันธ์ จำนวน 71 คน เนื่องจากเกษตรกรมี
 ลักษณะคล้าย คลึงกัน จึงได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random
 sampling) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละตำบล

รายชื่อตำบล	ประชากร(คน)	หมู่บ้าน	จำนวน(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ตำบลสามโก้	543	บ้านสวนมะม่วง	18	76
		บ้านสามขาว	13	
		บ้านลำสนุ่น	15	
		บ้านทุ่งตะเพียน	30	
ตำบลมงคลธรรมนิมิต	480	บ้านหน้าวัด	30	68
		ชุมชนบ่อกลางเมือง	20	
		บ้านทองคลี	18	
ตำบลราษฎร์พัฒนา	316	บ้านกะเร็น	20	45
		บ้านหนองกร่าง	25	
ตำบลลอบหม	604	บ้านบางคลี	30	85
		บ้านดอนเข็ม	30	
		บ้านทุ่งหน้าบ้าน	25	
ตำบลโพธิ์ม่วงพันธ์	499	บ้านโคกจันทร์	20	71
		บ้านท่าชุมชุม	15	
		โพธิ์ม่วงพันธ์	16	
		บ้านดงตาล	20	
รวม			344	

ปรับจาก: Samko District Agricultural Extension Office (2015)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงแล้วไปตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกรในอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอำนาจเจริญ 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เท่ากับ 0.962 ทศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เท่ากับ 0.711 และการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เท่ากับ 0.985 ส่วนค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยคำนวณด้วยสูตร KR-20 ได้เท่ากับ 0.724 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดี และเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเป็นชาย และหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ย 48 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 4.38 คน มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 3.45 คน เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมเฉลี่ย 0.67 ครั้งต่อปี รายได้เฉลี่ยต่อ 1 รอบการปลูก 113,908.43 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อ 1 รอบการปลูก 63,479.29 บาท มีขนาด

ของพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18.17 ไร่ เกือบเกี่ยวผลผลิตเฉลี่ย 2.23 ครั้งต่อปี มีจำนวนตลาดกลางที่ขายส่งพืชหลัก เฉลี่ย 2.58 แห่งส่วนใหญ่ขายส่งผลผลิตได้ราคาไม่แน่นอนและไม่เคยทำการเกษตรตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	169	49.10
หญิง	175	50.90
การศึกษา		
ประถมศึกษา	178	51.70
มัธยมศึกษา	116	33.80
ไม่ได้เข้ารับการศึกษ/ อนุปริญญา/ปวส./ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	50	14.50
สถานภาพการสมรส		
สมรส	241	70.10
โสด/หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	103	29.90
ราคาขายส่งพืชหลักเทียบกับราคากลาง		
ส่วนใหญ่มีราคาขายส่ง ต่ำกว่า ราคากลาง	115	33.40
ส่วนใหญ่มีราคาขายส่ง เท่ากับ ราคากลาง	71	20.60
ส่วนใหญ่มีราคาขายส่ง สูงกว่า ราคากลาง	19	5.60
ส่วนใหญ่มีราคาขายส่ง ไม่แน่นอน	139	40.40
ประสบการณ์ในการทำการเกษตรโดยยึดหลักการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม		
ไม่เคยทำ	234	68.00
เคยทำมาแล้วระยะหนึ่ง แต่ปัจจุบันเลิกทำแล้ว	51	14.80
ปัจจุบันยังคงทำอยู่	59	17.20
อายุ		
เฉลี่ย 47.90 ปี, S.D. = 12.62, น้อยที่สุด 16 ปี, มากที่สุด 86 ปี		

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว		
เฉลี่ย 4.38 คน S.D. = 1.65, น้อยที่สุด 1, มากที่สุด 12 คน		
จำนวนแรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร		
เฉลี่ย 3.45 คน, S.D. = 2.61, น้อยที่สุด 1 คน , มากที่สุด 23 คน		
การเข้ารับการอบรม		
เฉลี่ย 0.67 ครั้ง, S.D. = 1.30, น้อยที่สุด 1 ครั้ง, มากที่สุด 15 ครั้ง		
ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร		
เฉลี่ย 18.17 ไร่, S.D. = 19.65, น้อยที่สุด 0.25 ไร่ , มากที่สุด 200 ไร่		
การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เป็นพืชหลัก		
เฉลี่ย 2.23 ครั้ง, S.D. = 0.78, น้อยที่สุด 1 ครั้ง, มากที่สุด 10 ครั้ง		
รายได้จากการขายพืชหลักใน 1 รอบการปลูก		
เฉลี่ย 113,908.43 บาท, S.D. = 126,542.34 ,น้อยที่สุด 1,000 บาท, มากที่สุด 1,200,000 บาท		
ต้นทุนการผลิตพืชหลักใน 1 รอบการปลูก		
เฉลี่ย 63,479.29 บาท , S.D. = 78,046.79, น้อยที่สุด 300 บาท, มากที่สุด 700,000 บาท		
จำนวนตลาดกลางที่ขายส่งพืชหลัก		
เฉลี่ย 2.58 แห่ง, S.D. = 1.63, น้อยที่สุด 1 แห่ง, มากที่สุด 8 แห่ง		

ความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 17.60, S.D.= 3.25) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบผิดให้ 0 คะแนน และตอบถูกให้ 1 คะแนน จำนวน 30 ข้อแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย เกณฑ์การแปลความหมายระดับความรู้ของ (Traimongkolkun & Rattaporn as cited in Bloom, 1971)

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.00, S.D.= 0.62)

โดยการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.19$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือ เรื่องน้ำ ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.84), เรื่องวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.90) และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การเข้าร่วมอบรม/ ประชุม/ สัมมนา ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.93)

ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.30) ความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	17.60	3.25	ปานกลาง
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	3.00	0.62	ปานกลาง
ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	3.18	0.30	ปานกลาง

การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.76) ประกอบด้วยกระบวนการตัดสินใจเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าดีตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และขั้นพิจารณาแล้วให้นำไปปฏิบัติได้ตาม

แนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เมื่อแยกกระบวนการตัดสินใจ 2 ขั้นตอน สามารถนำเสนอผลได้ดังนี้

ชั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าดี ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.92)

ชั้นพิจารณาแล้วให้นำไปปฏิบัติได้ ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง ภาพรวมอยู่ในระดับปาน ($\bar{X}$ = 3.36, S.D. = 0.55) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าดี ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	3.72	0.92	มาก
ชั้นพิจารณาแล้วให้นำไปปฏิบัติได้ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	3.36	0.55	ปานกลาง
การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม	3.36	0.76	ปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

ตัวแปรต้นที่นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์มี 12 ตัว ได้แก่ อายุ (X_1) ระดับการศึกษา (X_2) จำนวนแรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร (X_3) การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X_4) รายได้ต่อ 1 รอบการปลูก (X_5) ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก (X_6) ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร (X_7) ราคาขายส่งผลผลิต (X_8) จำนวนตลาดรับซื้อผลผลิต (X_9) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม

แนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X_{10}) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X_{11}) ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X_{12}) และตัวแปรตามคือ การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Y)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทั้งหมด 12 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 6 ตัวแปร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับต่ำขึ้นไป (ค่า $r > 0.10$) และมีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 โดยทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ส่วนต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก และรายได้ต่อ 1 รอบการปลูก มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ โดยทั้ง 6 ตัวแปร มีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 ได้แก่ 1) การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ($r = .187, p = 0.000$) 2) ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก ($r = -.160, p = 0.003$) 3) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ($r = .279, p = 0.000$) 4) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ($r = .274, p = 0.000$) 5) ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ($r = .343, p = 0.000$) และ 6) รายได้ต่อ 1 รอบการปลูก ($r = -.128, p = 0.018$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂
X ₁	1											
X ₂	-.517**	1										
X ₃	.062	.001	1									
X ₄	.013	.062	.070	1								
X ₅	.196**	-.021	-.001	-.072	1							
X ₆	.170**	.006	-.035	-.047	.908**	1						
X ₇	.054	.068	.060	-.098	.554**	.539**	1					
X ₈	-.096	.015	-.147**	.113*	-.012	.013	.000	1				
X ₉	.015	-.091	.228**	-.014	-.029	-.059	.047	.006	1			
X ₁₀	-.011	.200**	-.029	.054	.003	.003	-.030	.083	-.116*	1		
X ₁₁	-.135*	.010	.062	.194**	-.250**	-.233**	-.145**	-.081	.109*	-.097	1	
X ₁₂	-.054	.158**	-.009	.050	.104	.081	.063	.002	-.080	.314**	.055	1
Y	-.011	.094	.003	.187**	-.128*	-.160**	-.066	-.104	-.089	.279**	.274**	.343**

* มีนัยสำคัญที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญที่ 0.01

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า มีตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X₁₂) 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X₁₁) 3) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม (X₁₀) 4) ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก (X₆) และ 5) การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตร

ที่ดีและเหมาะสม (X_4) ซึ่งสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้ดังนี้

$$Y = 40.307 + 1.664X_{12} + 0.869X_{11} + 2.422X_{10} - 5.955X_6 + 3.204X_4$$

Y = การตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

X_{12} = ทักษะคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

X_{11} = การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

X_{10} = ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

X_6 = ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก

X_4 = การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

โดยทักษะคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม มีผลทางบวก ส่วนต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก มีผลทางลบ โดยร่วมกันอธิบายการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้ร้อยละ 25.50 โดยที่ทักษะคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมมีอิทธิพลสูงสุดร้อยละ 11.8 ($r^2_{\text{change}} = 0.118$) รองลงมา คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ร้อยละ 6.5 ($r^2_{\text{change}} = 0.065$) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ร้อยละ 4.5 ($r^2_{\text{change}} = 0.045$) ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก ร้อยละ 1.5 ($r^2_{\text{change}} = 0.015$) และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและ

เหมาะสม ร้อยละ 1.2 ($r^2_{\text{change}} = 0.012$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนหาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง

(n=344)						
ตัวแปรอิสระ	R^2_{change}	b	SE _b	β	t	P-value
ทัศนคติ	0.118	1.664	0.309	0.269	5.384	0.000
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	0.065	0.869	0.189	0.229	4.600	0.000
ความรู้	0.045	2.422	0.575	0.211	4.214	0.000
ต้นทุนการผลิต	0.015	-5.955	0.000	-0.124	-2.560	0.011
การเข้ารับการอบรม	0.012	3.204	1.375	0.112	2.329	0.020
ค่าคงที่ (a) = 40.307, R = 0.505, R ² = 0.255						

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยร่วมกันอธิบายการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 25.50 สามารถอภิปรายผล ดังนี้

ระดับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมโดยภาพรวม เกษตรกรส่วนใหญ่มีการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Thongtor (2013) ที่พบว่า นักศึกษามีระดับการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมคิวอาร์โค้ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยในชั้นความรู้ที่อยู่ในระดับยอมรับมาก ส่วนชั้นอื่นอยู่ในระดับการยอมรับปานกลาง ได้แก่ ชั้นตัดสินใจ ชั้นสนใจ ชั้นยืนยัน และชั้นนำไปปฏิบัติ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thani (2013) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยของเกษตรกร โดยภาพรวมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phansa (2015) ที่พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อสิ่งจูงใจต่อการตัดสินใจปลูกยางอยู่ในระดับปานกลาง-มาก เนื่องจากการได้ผลผลิต ที่ทำให้ปลูกยางพารามีราคาสูง เกษตรกรเห็นว่ายางพาราเป็นพืชที่ปลูกง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม การดูแลรักษาทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก ได้รับการสนับสนุนในส่วนของต้นกล้าจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งการปลูกยางพาราเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

เมื่อพิจารณาระดับการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน พบว่า ขั้นที่ 1 พิจารณาแล้วเห็นว่าดีตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร โดย รวมอยู่ในระดับมาก และขั้นที่ 2 พิจารณาแล้วนำไปปฏิบัติได้ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรตัดสินใจยอมรับตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม แต่เมื่อนำมาปฏิบัติเกิดความยุ่งยาก ต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนพื้นที่และใช้ต้นทุนสูง เช่น การจดบันทึก การหยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่กำหนดตามหลักการปลูกพืช ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม, การใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร ของ (Sukkasem as cited in Shaner et al., 1973) ที่กล่าวว่าเกษตรกรตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมได้เข้ามาจากบุคลิกภาพบางประการของเกษตรกร โดยเฉพาะการกลัวความล้มเหลว เห็นว่าแนวทางดังกล่าวดี แต่มีความยุ่งยากและสลับ ซับซ้อนในการปฏิบัติ รวมทั้งการยึดติดอยู่กับสิ่ง

เดิม ลักษณะนี้ทำให้เกษตรกรติดอยู่กับการกระทำเป็นประจำเคยชินและติดเป็นนิสัย ทำให้ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่แน่ใจตามแนวทางดังกล่าว

ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้สึกรู้สึกดีที่เห็นว่าการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมมีผลผลิตที่ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantapa (2009) ที่พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีทัศนคติที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูง ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ มีทัศนคติที่เหมาะสมน้อยกว่าซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phoproom (2011) ที่พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกผักมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักที่มีทัศนคติที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง จะส่งผลให้การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jiumpanyarach (2017) พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรรายย่อยส่งผลต่อการเปลี่ยนจากระบบเกษตรปกติเป็นระบบเกษตรอินทรีย์ เนื่องจาก ทัศนคติของเกษตรกรก็เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากพฤติกรรมของแต่ละเกษตรกรที่ได้รับ มาขึ้นกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล โดยปัจจัยหลักเกิดจากการแลกเปลี่ยนระหว่างความกดดันทางเศรษฐกิจ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกษตรกรมีการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงการทำ การเกษตรระบบปกติ เป็นการทำการเกษตรระบบอินทรีย์

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากผล การวิจัยพบว่าเมื่อเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากช่องทางต่างๆ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ถึงประโยชน์ ข้อดี ข้อเสีย และรับรู้ถึงการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมอย่างชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น สอดคล้องกับงาน วิจัยของ Phansa (2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การรับข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการ

ตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรทั้งด้านภาพรวม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคนิค มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantapa (2009) ที่ได้พบว่า เกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมมากกว่า 5 ครั้งต่อปีขึ้นไปทำให้มีการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ ส่วนเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า 2 ครั้งต่อปีตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการฯ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กระบวนการยอมรับนวัตกรรมของ (Somabud as cited in Rogers, 2003) ที่กล่าวว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารมีบทบาทสำคัญมากต่อการยอมรับนวัตกรรมในกระบวนการชั้นนำไปปฏิบัติ โดยบุคคลจะเริ่มนำนวัตกรรมที่ตนตัดสินใจรับมาใช้โดยเฉพาะข้อมูลที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นความสำคัญของนวัตกรรมต่อบุคคล นอกจากนี้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็เป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารที่บุคคลต้องการ รวมถึงการชี้แนะวิธีแก้ปัญหาด้วย ดังนั้นเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากช่องทางต่างๆอย่างต่อเนื่องก็จะมีการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากผลการวิจัยพบว่าความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าเกษตรกรตอบผิดเป็นสัดส่วนสูงที่สุดในประเด็นเกี่ยวกับพื้นที่ในการผสมปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน ควรอยู่ใกล้กับแปลงปลูกเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังมีความเข้าใจผิด เนื่องจากจากความเคยชินและความสะดวกในการทำงานจึงทำให้เกษตรกรปฏิบัติผิดหลักการตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และผลการวิจัย พบว่า ความรู้จะส่งผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantapa (2009) ที่ได้พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ในระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phoproom (2011) พบว่า ความรู้ของ

เกษตรกรผู้ปลูกผักมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักที่มีความรู้ที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง จะส่งผลให้การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก จากผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูกมีความสัมพันธ์ในทางผกผัน กล่าวคือ การผลิตพืชตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมหากใช้ต้นทุนน้อย จะทำให้มีการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมที่มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chimong (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เจตคติของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ที่มีต่อมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และการผลิตแบบมีสัญญาซื้อขายในอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าต้นทุนการผลิต มีผลต่อเจตคติของของเกษตรกรที่ไม่ได้รับการอบรมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Polasen (2017) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า ต้นทุนการผลิต เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี

การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ได้เข้ารับการอบรมนั้น ได้รับความรู้ต่างๆในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม จึงทำให้มีความรู้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantapa (2009) ที่กล่าวว่า ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตรของเกษตรกรที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีเหมาะสมกล่าวคือเกษตรกรที่มีประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมมากจะมีผลทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการมาก เพราะเกษตรกรที่เข้าอบรมจะได้รับเอาความรู้และเทคโนโลยีที่ใหม่ๆทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันมากกว่าเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prommuangdee (2010) ในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลีใน ตำบล

บ่อสลี อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เมื่อความถี่ของการเข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นทำให้ส่งผลให้การจัดการปัจจัยการผลิตของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของกะหล่ำปลีในจังหวัดเชียงใหม่

บทสรุป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสอด จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ต้นทุนการผลิตต่อ 1 รอบการปลูก และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ควรเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม ทั้งในภาพรวมด้วยการอบรมและลงพื้นที่พบปะกับเกษตรกรเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ด้วยการทำให้เกษตรกรเห็นถึงคุณค่า ประโยชน์ และข้อดีของการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรเกิดทัศนคติ ความรู้ ความตระหนัก และได้รับข้อมูลต่างๆ เช่น ข่าวสาร ต้นทุน หรือนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เป็นต้น อันจะนำไปสู่การตัดสินใจปลูกพืช

ตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมได้อย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย และถูกต้องตามข้อกำหนด

2. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตร โดยการพัฒนาศักยภาพและสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกร เช่น การรับซื้อผลผลิตในราคาที่สูง การสนับสนุนเงินทุน การลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเชิงลึกด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในทำเกษตรตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยใช้ต้นทุนต่ำ หรือนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ควบคู่ไปกับการเกษตรตามแนวทางดังกล่าว

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาแนวทางรักษาสมดุลระหว่างการทำการเกษตรตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม และรายได้ที่เกษตรกรพึงพอใจ

3. ควรดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมในกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ตัดสินใจทำเกษตรตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เกิดทัศนคติและความตระหนัก อันจะนำไปสู่การตัดสินใจปลูกพืชตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

References

- Chantapa, N. (2009). *Factors affecting farmers' decision making in good agricultural practice of pineapple production project in Lampang province*. Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension, Chiangmai University.
- Chimong, S. (2014). Farmers' attitudes toward the Good Agricultural Practice and contract farming for *Manihot indica* Linn. in Kuiburi District Prachuap Khiri Khan Province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences, and Arts)*, 7(1), 561-585.
- Department of Agriculture. (2010). *Good agricultural practice*. Retrieved from http://www.foodnetworksolution.com/news_and_articles/article/0058/good-agricultural-practice
- Jinda, P. (2015). *Agricultural standards: Good agricultural practices food crops*. International Trade Regulation Faculty of Law, Thammasat University, Thailand.
- Jiumpanyarach, W. (2017). Sustainable impacts on organic farmers in Thailand: Lessons from small-scale farmers. *Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University*, 20(1), 199-215.
- Phansa, R. (2015). *Factors effecting the decision-making to grow para rubber of farmer in Phusing district Srisaket province*. In Proceedings of the 6th International Conference of Suan (p. 426). Sunandha Rajabhat University, Bangkok, Thailand.
- Phoproom, W. (2011). *Factors affecting adoption on good agricultural practice of vegetable growers in Photharam district*. Department of Agriculture and Agro-Industry for Development, Faculty of Agricultural Technology, Phetchaburi Rajabhat University.

- Polasen, W. (2017). Factors affecting farmer's adoption of Riceberry production innovation in Suphanburi province. *King Mongkut's Agricultural Journal*, 5(1), 11-24.
- Prommuangdee, A. (2010). *Factors affecting good agricultural practice of cabbage growers in Bo-Sali sub-district, Hot district, Chiang Mai province*. Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension, Kasetsart University, Thailand.
- Samko District Agricultural Extension Office. (2015). *Basic information for farmers of Samko district, Ang Thong province, 2015*. Ang Thong: Office of Samko District Agriculture.
- Siriwiryasomboon, N. (2009). *Factors affecting farmers' adoption of safety vegetable in Bangyai district, Nonthaburi province*. Plant Production Technology, Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.
- Somabud, A. (2012). *Innovation adoption process (Rogers 2003)*. Retrieved from <http://iteacherthai.blogspot.com/2013/02/rogers-2003.html>
- Sukkasem, O. (2008). *Factors affecting dairy farmers' decision making by members of Mae Lao Dairy Cooperative Limited*. Master of Business Administration General Organization, University of technology Rajamangala Lanna.
- Thani, S. (2013). Factors influencing sugarcane plantation decision of farmers in Bang Rachan district, Sing Buri province. *Pathumthani University Academic Journal*, 5(1), 149-162.
- Thongtor, S. (2013). *QR code innovation acceptance: A case study of Mahidol University students*. Language and Culture for Communication and Development, Mahidol University, Thailand.

- Tosame, A. (2017). *Skillful agricultural officer*. Interview, January 22, 2017.
- Traimongkolkun, P., & Rattraporn, S. (2012). *Research design*. Bangkok: Kasetsart University, Thailand.